

## Afscheid Evangelische Omroep 1 maart 2006

In de afgelopen maanden is me vaak gevraagd: zeker wel moeilijk voor je, hè, nu je vertrek dichterbij komt? En steeds heb ik gezegd: zo voel ik het echt niet. Dat komt misschien nog. Maar ik leef er ontspannen naar toe. En zo heb ik ook vandaag beleefd: ontspannen. Een groot feest.

Ik heb de kans gekregen aan het idee van een afscheid van de EO te wennen. Twee jaar terug was de gedachte van vertrek bij de EO voor mij ondenkbaar en een leven zonder de EO niet voorstelbaar. En nog: de EO zit onder mijn nagels, onder mijn huid, in mijn aders. Maar door de keuzes over de toekomst van de EO-leiding die we als directie al twee jaar geleden maakten, heeft het proces van loslaten en losgemaakt worden de kans gekregen zich te voltrekken.

Ik sta hier als een enorm dankbaar mens. Een bevoorrecht mens. Met als eerste gevoel: ik heb het, Goddank, gehaald. Ik had de laatste tijd het gevoel van een marathonloper die na een zware, soms bijna te zware wedstrijd zijn laatste kilometers loopt. Die het zwaarste gehad heeft en weet: ik ben er bijna. Voor wie de marathon van Rotterdam kent, die laatste kilometers dus, na de Erasmusbrug naar de Coolingsingel toe. Soms heb ik in de afgelopen 32 jaar gedacht: ik houd het niet vol. Vooral zo tegen de zomer. En als ik het niet dacht, dacht of zei Ineke het wel. Soms ben ik er na aan toe geweest om uit te stappen en om weg te gaan bij de EO. Vooral in de zware eerste twintig jaar met veel tegenstellingen binnen de achterban en vooral grote tegenstellingen tussen bestuur en bedrijf over de programma's. Dat Dirk Jan Bijker en ik, later Andries en ik soms wanhopig werden, als het niet lukte om ruimte te krijgen voor eigentijdse vormen, voor eigentijdse programma om het Evangelie aan mensen van die tijd te communiceren. De laatste tien jaar, toen het buitenshuis, in het omroepbestel ging stormen, zijn voor mij binnenshuis veel gemakkelijker geweest. Soms ook wel moeilijk: ik denk aan de grote en voor veel medewerkers pijnlijke reorganisatie van 2003. Maar toch was het een tijd met veel meer overeenstemming en veel meer harmonie tussen bestuur en bedrijf dan vroeger. Tegen de medewerkers van nu zeg ik: Koester dat als iets kostbaars, want uit de historie weet ik, dat dat niet vanzelfsprekend is.

En vandaag overheerst dus bij mij het gevoel: ik heb de eindstreep gehaald.

Dat spreekt niet vanzelf. Ik ben van 1946 en dan volg je zeker bij het ouder worden het overlijden of overleven van leeftijdgenoten. 1946. Het geboortjaar van George Bush, maar ook van voetballer George Best die vorig jaar stierf. Van 1946 zijn ook Guus Hiddink en Ivo Niehe, maar ook Herman Brood die jaren terug overleed. In 1946 werden Lee Towers, Joop Zoetemelk, Paul Witteman, Bill Clinton, Geert Mak en Elly Zuiderveld geboren, maar ook Steve Biko, vermoord in Zuid-Afrika en Freddy Mercury die er ook niet meer is. En van 1946 is ook mijn strijdmakker en amigo Dirk Jan Bijker. Niet meer hier, maar bij zijn Heer. Door velen hier op aarde gemist. Ook door mij. Juist vandaag. En als ik aan Dirk Jan denk, denk ik ook aan die anderen die we missen. Aan mijn secretaresses Janine en Thea. Aan radiotechnici als Jaap Pauw en Willem Scheijgrond. Aan mijn vader, mijn broer Gert, mijn schoonmoeder, die er niet meer zijn. En aan onze jongste zoon Leon die er niet bij kan zijn. En aan Annerieke en Rene die over een paar uur in China hun dochter en onze kleindochter Nina in de armen mogen sluiten.

Dat gevoel dus: ik heb het gehaald, overheerst. Daar ben ik verwonderd over. Waarom ik, zeggen mensen vandaag soms verbaasd of boos, als hun iets overkomt. Als ze ziek worden,

een ongeluk krijgen, een geliefde verliezen. Waarom ik? Waarom moet mij dat overkomen? Ik heb niks met dat: Waarom ik?. Ik verbaas me eerder over het feit dat ik er nog ben, dat ik het gehaald heb. En leef meer bij het: waarom ik niet? Waarom zou ziekte, ongeluk, dood mij niet overkomen? Deze wereld is geen paradijs, we leven nog niet op de nieuwe aarde en in deze wereld van God gaat de duivel als een razende te keer. Dit is niet het beloofde land dat komt. Dit is een kapotte wereld. En kinderen van God lijden daar evenzeer onder en gaan evengoed door het noodweer heen. God doet niet aan vriendjespolitiek Maar er heeft een kruis op Golgotha gestaan. En daarom draagt Jezus ons wel door het noodweer heen.

Ik ben dus een dankbaar mens. Die dank gaat naar een groot aantal mensen.

Naar Ineke. Je hebt me 32 jaar moeten delen met de EO. Met liefde, maar toch .. Na de vakanties had je 32 jaar lang het gevoel: nu moet ik je weer met heel veel anderen delen. En als je dat nog een dag kon uitstellen, dan deed je dat. Ik was behalve met jou, ook met de EO getrouwd. De eerste tien, vijftien jaar was ik vaak op feestdagen aan het werk. Inhalen kunnen we niets. Maar samen genieten, dat zijn we zeker van plan. En lieve kinderen, zeker toen jullie klein waren, hebben jullie de last van de EO megedragen, doordat ik er vaak niet was. Maar zelden heb ik daarover verwijten gekregen. Dank voor jullie mildheid.

Naar mijn verdere familie: ouders, broers en zussen. Mijn moeder en vader die me van Jezus hebben verteld. Mijn vader die me geleerd heeft om nieuwe, eigentijdse vormen te verkiezen boven oude! Zijn rebelse inslag. De Boeren zijn eigenwijs. Ze denken altijd dat ze gelijk hebben. En vaak is dat natuurlijk ook zo. Maar alle gekheid op een stokje: ik heb wel thuis geleerd om niets wat anderen zeggen, voor zoete koek te slikken en altijd te vragen: is dat wel waar, klopt dat wel?

Naar onze kerkelijke gemeente. Ik had mijn werk niet kunnen doen zonder zondag aan zondag bij te tanken in preken, liederen en gebeden. De kerk is de krachtcentrale van het Koninkrijk, zo werd het in een ver verleden in de vrijgemaakte kerken gezegd. Als EO stellen we terecht de eis aan nieuwe medewerkers: je bent meelevend met de kerk of gemeente waar je lid van bent. Voor mij is mijn thuisgemeente zo'n krachtcentrale geweest. Door preken waarin oude en nieuwe schatten uit Gods Woord werden opgediept, waarin ik werd aangesproken als een geliefd kind van God en waarin ik leerde hoe God het leven bedoelt. Met liederen zong ik me van mijn zorgen vrij en kon ik het uitzingen: Niets is zo goed als een leven heel dicht bij u. Goed, dat is het leven met God. Niet perse gezond, succesvol, gelikt of geslaagd. No way. Maar wel goed.

Ik ben dankbaar voor de makers die samen met mij een team hebben gevormd. Dirk Jan, Andries, Arie, Henk. Elk op hun eigen wijze hebben ze samen met mij de wedstrijd hebben gelopen. Dan de een op kop, dan weer de ander. De creatieve evangelico of evangelische creatieveling die je meenam in de sliptestream van de Spirit. De reformatorische topper met een Bourgondische inborst: wat zijn we met vragen en worstelingen rond God en mensen door de diepten gegaan De oecumenicus van het hart die al bruggen tussen christenen sloeg toen Henk nog in de moederschoot was. En tenslotte de hervormde kenner van de Middeleeuwse geschiedenis met wie deze zoon van de Afscheiding het wonderlijk goed kon vinden. Dank voor jullie teamwerk, voor het aanvullen van mijn zwakheden. Ik had het nooit alleen gekund.

Dank aan het bestuur. Jullie benoemden mij 18 jaar geleden in de directie. En jullie wisten dat je niet iemand binnen haalde die op de winkel ging passen, maar die veranderingen onontkoombaar achtte.

Dank ook aan de ondersteuners: Arend Jan, Gijsbert, Tjeerd, Loek. Zonder jullie cijfers en wetenschappelijke kennis had ik in discussies binnen de publieke omroep soms met een mond vol tanden gestaan. En ik wist, zeker in de tijd dat wij op geen van de netten de geliefde bruid waren: ik moet bij de onderhandelingen de dossiers, de feiten, de cijfers beter kennen dan de rest. Dan kan ik er voor de EO uitslepen wat nodig is. Dank zij jullie lukte dat vaak, in de gevechten om zendtijd en een goede plek in het uitzendschema. Integriteit en dossierkennis waren daarin cruciaal: in onderhandelingen meer weten dan de anderen. Gedachtig dat woord dat oud-EO-bestuurslid Gerrit Schutte tien jaar geleden uitsprak en die ik nooit ben vergeten: Houd je identiteit vast en zorg dat je beter bent dan de rest!

Ik ben dankbaar voor de secretaresses die ik heb gehad en voor hun onmisbare hulp: Ik noemde Thea Keller en Janine van der Vliet al. En verder waren er Nellie Duitman, Hennie Kos, Tonny Schuurman, Dita Warnar, Anke Brienen, Wilma Boot, Ester de Jong en Beppie Roelofs. En vanaf een andere plek ook Lydeke Roelfsema en Bertina van Es. En de laatste jaren: Alja Brons, Danielle Lok en Annemarie Koning. Jullie waren engelen om mij heen.

Ik ben dankbaar voor alle andere medewerkers: degenen die op de voorgrond stonden en degenen die op de achtergrond bleven. In ons prachtige bedrijf waarin de eenheid in Jezus Christus zo vaak sterker was dan de verschillen.

Ik ben dankbaar voor de EO-programma's. Zoals dominees vaak over hun preek zeggen: de eerste zegen is voor jezelf. Zo heb ik het ook zo beleefd. Ik heb twintig jaar leiding mogen geven aan de ontwikkeling en het maken van de programma's. Ik was meestal niet de creatieve bedenker, hoewel ik bij Het Elfde uur, de medische programma's en Arie op zondag wellicht niet de verwekker, dan toch minstens de vroedvrouw was. Maar ik heb wel vaak ruimte bevochten voor nieuwe programma's. En ik heb zelf van de vruchten genoten. Ik ben dankbaar voor de Jongerendagen. Die hebben voor onze kinderen en voor ons veel betekend. Nooit vergeet ik de massale samenzang: Regeer in mij met al uw kracht, regeer in mijn vandaag, waaronder honderden jongeren naar voren stroomden. Daar ben ik zielsdankbaar voor.

De EO is in mijn 32 jaar enorm veranderd. We maken andere programma's dan vroeger en we maken de programma's anders. Met andere muziek, opener naar de wereld, met minder gloria, en meer strijd en kruis. Een jaar nadat ik bij de EO kwam, schreef de gereformeerde ds. Okke Jager een boek over televisie: Baas boven buis. Daarin schreef hij ook over de EO. Ik citeer: 'De EO is niet te zwaar. Zij is te licht. Zij maakt het ons te gemakkelijk. Zij legt ons in de watten. Zij aanvaardt niet de hele Bijbel, van kaft tot kaft. Zij slaat de twijfel en de opstandigheid over. Zij doet alsof zingende zusjes geloviger zijn dan vragende volwassenen'. Los van de vraag, of hij daarin de EO van toen recht deed: vragen en twijfel, verdriet en lijden, pijn en strijd zijn vandaag vaak de rode draad in EO-programma's. Ze worden niet gecultiveerd, maar ook niet weggeretoucheerd. We laten zien hoe God met zijn kinderen meegaat in die vragen en twijfel, verdriet en lijden, pijn en strijd. Geloof, om met Luther te spreken, als getrouwe vertwijfeling.

Er zijn verschillen tussen de EO van vroeger en van nu. Maar we zijn één met de mensen van het eerste uur in de missie, in de passie, in de worsteling. We kiezen vandaag andere vormen dan vroeger en maken andere inhoudelijke keuzes. Dat is onontkoombaar. Kort na de oud-medewerkerdag van begin december kreeg ik een brief van Kees de Vries, een van oudste oud-medewerkers: een werker van het eerste uur, nu bijna 80 jaar. Hij schreef: 'De EO blijft

dezelfde door te veranderen. Want Gods opdracht wordt alleen effectief uitgevoerd, als mensen van deze tijd, de tijd waarin wij leven, met het Evangelie worden bereikt’.

De EO blijft dezelfde door te veranderen. Zo was het, zo is het en zo zal het moeten blijven. In nieuwe tijden zullen er nieuwe vormen en accenten nodig blijven in de programma’s. Zal Gods Geest, die de tijdgeest van vroeger en van nu kon gebruiken om zijn doel te bereiken, ook de tijdgeest van straks in dienst kunnen nemen om mensen te bereiken. Ook dan zal dat woord van Kees de Vries werkelijkheid blijven. Voor de programma’s geldt wat voor de EO in het bestel gold en geldt: om te behouden wat wezenlijk is, zullen we moeten veranderen wat niet wezenlijk is. De EO van straks mag dus anders zijn dan die vandaag, als daarin kruis en opstanding van Jezus Christus maar de hartenklop blijven vormen. In de woorden van dat prachtige lied uit het Liedboek dat we pas in de kerk zongen: “De zonden zijn vergeven. Dit is een woord ten leven. Bevrijdend van de schuld. Wat God ons ooit beloofde, wordt nu voor wie geloofde, in Jezus naam, geheel vervuld”.

Ik ga stoppen. Mijn tijd is om. Wat ik meer had willen zeggen, geef ik jullie mee naar huis in een magazine – Adieu - dat bij de uitgang klaarligt. Het zijn hartenkreten over God en mensen. Over wat me dreef bij de EO en daarbuiten.

Ik ga terug naar het begin van mijn toespraak. Ik gebruikte het beeld van de marathonloper bij de finish. Dat suggereert dat de wedstrijd afgelopen is. Maar dat is niet zo: de wedstrijd is niet afgelopen. De wedstrijd gaat door, de wedloop zoals de Bijbel daarover spreekt. De weg van kinderen van God in dit leven, die alle ballast moeten weggooien die hen in de weg staat. Het leven van kinderen van God is geen ererondje, speelt zich niet af in een religieus pretpark. Het is strijd, zelfverloochening, achter Jezus aan die voorop loopt. We gaan in zijn spoor.

Ook in een ander opzicht gaat de wedstrijd door: de strijd van de EO om in deze tijd mensen met het Evangelie te bereiken. Via media waarin amusement de toon aangeeft en die mensen vooral een goed gevoel willen geven, een boodschap brengen, die wel goed is voor mensen, maar die ze niet onder de kin kietelt en soms tegen de haren instrijkt. Die goed is, maar niet gelikt. Niet allereerst voor winners, maar voor losers; die in Jezus niettemin meer dan overwinnaars zijn. De wedstrijd om met de EO mensen te bereiken, de wedstrijd om voor onze programma’s een goede plek op tv en radio te krijgen. Dat is dit keer behoorlijk gelukt, mede dankzij mensen bij de pluriforme samenleving die de pluriforme samenleving in hun genen hebben. Maar hoe zal dat straks gaan, als daar Farao’s komen die Jozef niet gekend hebben?

In plaats van een marathon kun je beter spreken van een estafette. Een estafette waarin de medewerkers van nu die van vroeger hebben afgelost. Ik denk aan de oprichters die hebben gezwoegd en gebeden hebben, toen de EO nog een droom was. Albert Ramaker, Jan Kits en Johan van Oostveen. En aan die dertigers van toen. Oswin Ramaker c.s. Vergeet hun namen niet. Zonder hen was de EO er niet geweest. Blijf dat verhaal doorvertellen, zeg ik tegen jullie, die nog niet geboren waren, toen de EO werd opgericht en die nu het estafettestokje vast hebben.

Een estafette waarin nu twee mensen, Andries en ik, ons directietraject hebben uitgelopen en het stokje aan Henk mogen overdragen. We hebben net als bij een echte estafette een stuk samen opgelopen en nu ga je alleen verder. Dat willen we nu ook heel concreet doen: het estafettestokje overgeven aan Henk. Ik stap uit de race, Andries gaat in een ander spoor lopen, maar Henk gaat door. En dat wil ik markeren door met Andries het stokje aan Henk over te

geven. Na Jan Akkerman, IJge Jacobs, Bert Dorenbos, Hann de Koster, Ad de Boer en Andries Knevel de zevende directeur van de EO: Henk Hagoort.

Jullie gaan verder met de wedloop van de EO. Maar jullie gaan niet alleen. Maar jullie gaan met de zegen van onze God. Die wil ik jullie graag meegeven.

De genade van de Heer, Jezus Christus,  
de liefde van God  
en de gemeenschap met de Heilige Geest  
zij met jullie allemaal.  
Amen